

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De quarto, quinto, & sexto decalogi Præcepto II.
De septimo decalogi Præcepto. III. De octavo decalogi Præcepto. IV. De
Ecclesiae Præceptis. V. De Sacramentis in genere & quibusdam in specie.
VI. De Pœnitentia. VII. De Matrimonio

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput I. Furti notio, divisio & gravitas exponuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53587)

 SECTIO II.

 DE
 FURTO.

CAPUT I.

Furti notio, divisio & gravitas exponuntur.

Furtum occulta, ac injusta rei alienæ est ablatio, domino rationabiliter invito. Dicitur est 1. *occulta* ablatio, ut furtum distinguatur a rapina, qua domino præsentem quidquam injuriose auferitur. 2. *Injusta*; nam si aliunde legitima auferendi licentia sit concessa, furtum auferendo non committitur. Sic Israelitæ furti peccato se non contaminaverunt, cum vasa, quæ ab Ægyptiis commodata acceperant, non reddiderunt; *Hoc enim* (ait sanctus Augustinus) *Deus jussit, qui noverat, quid quemque pati oporteat; nec Israelitæ furtum fecerunt, sed Deo jubente ministerium præbuerunt.* 3. *Rei aliena*; nam rem nostram, quam alius injuste detinet, quandoque uti postea dicam, occulte eidem subtrahere possumus. 4. *Domino rationabiliter invito*; hinc furtum non committit, qui furioso gladium aufert, ne alium interficiat; sed vendendus esset gladius, ejusque pretium in domini utilitatem convertendum. Mulier quoque, quæ marito pecuniam surripit, quam ille ludo solet infumere, non peccat, dummodo hanc in familiæ commodum expendat.

Duplex

Duplex Juristæ furtum distinguunt, simplex, & qualificatum; hoc specialem quamdam malitiam sibi adjunctam habet, qua tamen illud caret. Inter furta qualificata numeratur 1. *Sacrilegium* ceu ablatio rei sacræ, vel profanæ in loco sacro asservatæ. 2. *Peculatus* ceu ablatio rei ad Principis aut Reipublicæ filium spectantis. 3. *Plagium* ceu abductio aut venditio hominis sive liberi, sive servi invito domino. 4. *Abigeatus* ceu gregis, vel aliquorum ex grege animalium abductio. Huc falsæ monetæ cufores, infideles depositarii, commodatarii &c. reducuntur.

Rapina, cum in injusta ac violenta rei surreptione consistat, specie a furto differt. Præter damni siquidem injustitiam, violentiæ insuper injuriam præsentis domino raptor infert, sique gravem malitiam furto superaddit. Non tantum qui aperta vi aliis sua rapiunt; sed & qui auctoritate, minis, gravique metu nonnullos adigunt, ut sua offerant, aut petita non denegent, rapinæ rei sunt. Vitium hoc potentum est, qui tamen, nisi ablata restituant, *potenter tormenta patientur* (*Sap. 6.*).

Furtum ex genere suo peccatum grave est; magnæ enim virtuti nimirum caritati adversatur. Justitiæ quoque opponitur, quæ bonorum possessionem firmam constituit, prohibetque ne alter alteri quidquam rapiat. Civilem insuper societatem, & Reipublicæ pacem turbat; si enim furtum permitteretur, confusio, dissensio, ac tumultus ubique regnarent. Hinc Zachariæ 5. dicitur:

citur: *Hæc est maledictio, quæ egredietur super faciem omnis terræ; quia omnis fur judicabitur; & Apostolus ait: Neque fures, neque rapaces Regnum Dei possidebunt (1. Cor. 6.).* Suis olim adolescentibus furtum Lacedæmonii permisere, dummodo illud occultum permaneret, sed illos minime imitati sunt cæteri populi, a quibus, etiam magis barbaris, furtum severissime semper punitum est. *Furtum (inquit senectus Augustinus Lib. 2. Confess. cap. 4.) certe punit lex tua Domine, & lex scripta in cordibus hominum, quam ne ipsa quidem delet iniquitas. Quis enim fur æquo animo furem patitur?*

Quæ in furto quantitas ad peccatum mortale sufficiat, statui difficulter potest. Juxta omnes furtum mortale est peccatum, quando summa, seu res ablata vel in se vel respectu ejus, cui auferebatur, prudentum æstimatione notabilis est. Plures Casuistæ asserunt, unum aureum materiam in se, etiam respectu ditissimi satis gravem esse. Comparative ad eos, quibus damnum furto inferitur, materia illa gravis censetur, quæ ad diurnum læsi hominis victum sufficit; aureus autem Principi, duo vel tres floreni diviti nobili, unus florenus mercatori, medius vel infra civi, pauci crucigeri pauperi sufficiunt; sicque his qui talem quantitatem aufert, grave furtum committit.

Sæpe contingit, quod fur, levem licet materiam furripiat, ob scandalum tamen, vel damnum ex suo furto secutum, & pravifum vel ob suam malam intentionem graviter peccet.

Sic

Sic fur, si prævideat, aut prævidere possit, eum, cui minutum quidquam furatur, esse blasphematurum, aut in aliud mortale peccatum lapsurum; quia vir iracundus, & ad blasphemias proclivis est, furando mortaliter delinquit. Idem dicendum si instrumenta vilia quidem, sed necessaria artifici auferrentur, sine quibus ille quotidianum lucrari victum non posset. Item si ille, qui domum ingressus, ut multa aut pretiosa inde auferret, nonnisi pauca, aut vilia furtive acquireret.

Qui pluribus vicibus plura parva furta committit, quæ conjuncta magnam summam conficiunt, veluti si unum alterumve solidum sæpius surriperet, ex quibus successive magna summa coalescit, mortaliter peccaret; quia ingentem summam surriperc intendit. Hinc textores, qui identidem pauca fila retinent, ex quibus paulatim sibi conficere vestes intendunt, quoties id agunt, ex prava cordis dispositione mortaliter peccant; quamvis enim magnum damnum singulis non afferant, communitati tamen illud inferunt, publicamque justitiam lædunt, quæ omnes artificum fraudes prohibet. Quodsi statim ab initio gravem materiam surripere statuit, primo jam furto graviter peccavit, quamvis paulatim ad illud pervenerit, aut ab incæpto aliunde impeditus destiterit. Si vero absque mala illa intentione temere furta minuta contingunt, cum ad gravem quantitatem perventum est, grave furti peccatum aderit. Novus Casuista docet, postremum parvum furtum,

æque ac præcedentia, peccatum dumtaxat veniale esse; sed hæc opinio non minus quam illa est damnanda, quæ asserit, ad restitutionem illum non teneri, qui pluribus vicibus exigua furta commisit (a).

CAPUT II.

Extrema necessitas, & occulta compensatio explicantur.

Extréma necessitas, cujus descriptionem (Tom. I. pag. 395.) dedimus, ex communi omnium sententia, rei alienæ ablationem excusat, seu potius ex re aliena, ac privata communem efficit, unde qui hac necessitate pressus diviti aliquid furriperet non peccaret, si aliter suavitæ consulere non posset. Quodsi aliquis furvus esset, antequam in extremam necessitatem incideret, in hac necessitate re furtiva uti posset, eam tamen restituere teneretur, quam primum, unde restituat, acquisierit.

Si mercator extra patriam degens pecunia careret, huncque latro vellet occidere, nisi certam pecuniæ vim sibi tribueret; posset ille hoc casu pecuniam hanc furripere, quam in patriam reversus restituere teneretur. Si res in extrema necessitate surrepta adhuc existat, hanc restituere oportet: veluti si quis, ut ab hostibus

(a) Innocentius XI. hanc damnavit propositionem: *Non tenetur quis sub poena peccati mortalis restituere, quod ablatam est per pauca furta, quantumcumque sit magna summa totalis.* Num. 38.